

Huvudman

Uppsala kommun
uppsala.kommun@uppsala.se

Beslut

Datum 2026-02-27

Dnr SI 2025:9632

Sida 1 (25)

Ärendet

Tillsyn av Ellen Fries gymnasium i Uppsala kommun; nu fråga om föreläggande med vite

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har under hösten 2025 inlett en tillsyn av Ellen Fries gymnasium i Uppsala kommun och har besökt skolan den 4–5 november 2025. Granskningen omfattar ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger omfattande brister i arbetet med särskilt stöd, trygghet och studiero och frånvaro.

Skolinspektionen konstaterar att det föreligger flera brister i skolans arbete med särskilt stöd. Lärare anmäler inte till rektorn att det finns behov av utredning om särskilt stöd när elever befaras att inte nå målen och trots att extra anpassningar har prövats. Rektorn ser inte heller till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, och beslut om både åtgärdsprogram och reducerat program fattas i vissa fall utan att en utredning av elevens stödbehov ligger till grund för beslutet. Bristerna medför att ett flertal elever vid Ellen Fries gymnasium inte får eller riskerar att inte få det stöd de har rätt till. Skolinspektionen konstaterar vidare att elevernas arbetsmiljö präglas av ordningsstörningar som gör att de inte kan koncentrera sig på undervisningen. Skolans ordningsregler följs inte upp och utvärderas i samråd med eleverna. Det föreligger även brister vad gäller att utreda orsaker till elevers skolfrånvaro och att sätta in adekvata åtgärder i syfte att minska elevers frånvaro.

Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Mot denna bakgrund förelägger Skolinspektionen huvudmannen att vid vite vidta åtgärder för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vid vite av 4 500 000 kronor senast **27 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande

särskilt stöd, trygghet och studiero samt frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Uppsala kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Uppsala kommun ska vidta följande åtgärder

Utbildningen på ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet

Särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle informera samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens krav kring när skolpersonal ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och skolans rutiner för detta. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats (2 kap. 34 a § skollagen samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. Rektorn ska se till att en utredning om en elevs behov av särskilt stöd inleds för varje anmälan om behov av särskilt stöd som görs till rektorn eller den rektorn har delegerat uppgiften att ta emot anmälningar till. I varje utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan, såvida det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden **27 februari 2026–20 augusti 2026** samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Inkom med ovan angivna dokumentation (3 kap. 7 § skollagen).
3. Rektorn ska se till att utredning om särskilt stöd genomförs innan beslut om åtgärdsprogram fattas. Inkom med uppgift om vilket datum en utredning om särskilt stöd färdigställts för respektive elev där åtgärdsprogram fattats under perioden **27 februari 2026–20 augusti 2026** (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
4. Se till att elevers beslutade åtgärdsprogram följs upp och utvärderas i enlighet med vad som framgår i åtgärdsprogrammen. En utvärdering ska resultera i att skolan på nytt tar ställning till elevens stödbehov och fattar nytt beslut om åtgärdsprogram eller att avsluta åtgärdsprogrammet om eleven inte längre bedöms vara i behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera vilka

åtgärdsprogram som har följts upp och utvärderats under perioden **27 februari 2026–20 augusti 2026** samt vad det resulterat i. Inkom med ovan angivna dokumentation (3 kap. 9 § skollagen).

Trygghet och studiero

5. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle följer upp ordningsreglerna och hur de följs och analyserar orsakerna till uppföljningens resultat. Eleverna ska medverka vid uppföljningen. Inkom med vad som framkommit vid uppföljningen, en redogörelse för hur uppföljningen har gått till och resultatet av analysen (5 kap. 5 § skollagen).
6. Se till att rektorn fattar beslut om skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinerna ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisningen (5 kap. 4 e § skollagen).
7. Se till att lärare vid minst ett tillfälle informeras om att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, såsom datorer, endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner eller om de utgör extra anpassningar eller särskilt stöd, eller i annat fall om det finns särskilda skäl. Inkom med en redogörelse för när och hur information om särskilt stöd har förmedlats till personal (2 kap. 34 a § och 5 kap. 4 a § skollagen).
8. Se till att vid minst ett tillfälle informera lärare och elevhälsa om skyldigheten att utreda orsaker till att en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats (2 kap. 34 a § skollagen, 3 kap. 7 § skollagen och 5 kap. 9–10 §§ skollagen).
9. Rektorn ska se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Vid utredningen ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Utifrån resultatet av utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden **27 februari 2026–20 augusti 2026**. Inkom med ovan angivna dokumentation. (5 kap. 9–10 §§ skollagen).
10. Se till att beslut om avstängning vid Ellen Fries gymnasium uppfyller författningarnas krav. Detta innebär att eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att yttra sig innan beslut

om avstängning fattats. Eventuella beslut om avstängning som vidtagits under perioden **27 februari 2026–20 augusti 2026** ska bifogas huvudmannens redovisning (5 kap. 17 och 21 §§ skollagen).

11. Se till rektorn organiserar och inför ett forum för samråd där eleverna ges möjlighet att yttra sig i frågor som är av betydelse för dem (4 kap. 13 § skollagen).

Frånvaro

12. Rektorn ska se till att de bakomliggande orsakerna till frånvaro skyndsamt utreds för elever med upprepad eller längre tids frånvaro om det inte är uppenbart obehövligt. Dokumentation i form av en redogörelse över vilka elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro under perioden **27 februari 2026–20 augusti 2026** samt de frånvaroutredningar som genomförts under samma period ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (15 kap. 16 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:9632) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 och utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Ellen Fries gymnasium i Uppsala kommun. Utbildningen vid skolan omfattar högskoleföreberande program, yrkesprogram samt introduktionsprogram. Det går cirka 600 elever vid skolan.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ellen Fries gymnasium följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, ordningsregler, disciplinära åtgärder och utredning av ordningsstörande beteende, arbetet med planen om kränkande behandling samt frånvaro. Utredningen är begränsad till ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet, elever som läser år 2 och 3.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan på ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet och intervjuer med skolans rektor och två biträdande rektorer (nedan kallade programrektorer) samt genom lektionsobservationer mellan den 4 november och 17 november 2025. Som

en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat planen mot kränkande behandling, åtgärdsprogram, utredningar om särskilt stöd, disciplinära åtgärder, skolans ordningsregler, frånvarostatistik och betygskatalogen. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt elevförteckningen (se aktbilaga 12).

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

Lärare uppger att extra anpassningar används i undervisningen och nämner bland annat att upplästa instruktioner och fasta platser för elever är extra anpassningar som lärarna använder sig av. Många anpassningar genomförs på gruppnivå, enligt lärarna. Lärarna uppger vidare att flera elever inte når målen trots extra anpassningar. När Skolinspektionen frågar om elever som inte når målen trots extra anpassningar har anmälts till rektorn för utredning om särskilt stöd, uppger några lärare att de inte vet hur en anmälan görs eller att de ännu inte har gjort någon sådan anmälan. I betygskatalogerna från våren 2025 framgår att ett flertal elever inte uppnår godkända betyg i kurser i flera ämnen. När Skolinspektionen frågar personal i elevhälsan om ett tiotal av dessa elever¹ framkommer att eleverna inte är anmälda för utredning av särskilt stöd.

¹ Eleverna 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13 14, 16 och 17.

När Skolinspektionen frågar hur en anmälan om särskilt stöd går till beskriver lärare att skolan anordnar så kallade "minikonferenser" där lärarna träffar elevhälsan och diskuterar eleverna främst på gruppnivå. Skolan genomför även så kallade "samarbetsmöten" där mentorer, skolans elevhälsoteam och programrektorer bland annat diskuterar elever som är i behov av stöd. Lärare uppger också att de kan göra markeringar i skolans lärplattform efter att läraren har provat extra anpassningar och eleven ändå befaras att inte nå gällande betygskriterier. Markeringarna fungerar som en signal om att ytterligare insatser krävs. Lärare uppger vidare att det är svårt att förstå vad stjärnmarkeringarna betyder, då de kan grunda sig i uppgifter av olika slag, exempelvis frånvaro, sociala utmaningar eller kunskapsmässiga svårigheter.

Personal i elevhälsan uppger att skolan saknar en tydlig rutin för anmälan om särskilt stöd. En personal i elevhälsan uppger att lärarna inte alltid vet hur de ska gå till väga för att anmäla en elev. Rektorn och programrektorerna uppger att skolan inte har någon blankett för anmälan om särskilt stöd, men att skolan håller täta möten kring elever med stödbehov. Rektorn och en programrektor uppger att skolan följer upp eleverna på minikonferenserna och tillägger att om elevhälsan upplever att rutinen inte fungerar, behöver skolan förtydliga den. Båda programrektorerna uppger att skolan har kontroll över elevernas stödbehov på individnivå.

Nedan redogörs för exempel på uppgifter som framkommit om enskilda elever.

Beträffande en elev² framgår i intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor att eleven inte har anmälts för utredning av särskilt stöd. En lärare uppger dock att elevens utredningsbehov har anmälts. Några lärare tror att eleven ges extra anpassningar såsom muntliga prov.

Lärare uppger att en elev³ tidigare hade extra anpassningar men att eleven nu har väldigt hög frånvaro. Några lärare tror att eleven har anmälts för utredning av särskilt stöd. Andra lärare uppger att de inte vet om utredningsbehov anmälts. Elevhälsan och elevens programrektor uppger att elevens utredningsbehov inte har anmälts.

Beträffande en elev⁴ uppger lärare att eleven återkommande får stöd av speciallärare. Elevens programrektor och elevhälsan uppger att elevens utredningsbehov inte har anmälts.

² Elev 3.

³ Elev 9.

⁴ Elev 13.

Lärare berättar att en elev⁵ har väldigt hög frånvaro. Programrektor för eleven uppger att eleven har anmälts för utredning om särskilt stöd. Elevhälsan uppger däremot att utredningsbehov för eleven inte har anmälts, att samtal och möten genomförs men att en formell utredning om särskilt stöd inte har gjorts.

Utredningar om behov av särskilt stöd

Personal i elevhälsan uppger att det är programrektorn som fattar beslut om att starta en utredning om behov av särskilt stöd. Rektorn och programrektorerna instämmer att det är rektorerna som tar beslut om att starta en utredning om särskilt stöd. På frågan om det alltid startas en utredning om behov av särskilt stöd när en anmälan inkommer svarar en programrektor att skolan alltid överväger om de ska starta en utredning om särskilt stöd eller inte, efter inkommen anmälan. Skolan kan besluta att lärarna ska få tips om extra anpassningar om lärarna inte har provat det tidigare.

Personal i elevhälsan uppger att det är specialpedagog och speciallärare som genomför utredningar om särskilt stöd. Vid analys av den insamlade informationen involveras flera olika professioner inom elevhälsan. Hela elevhälsan samlas inte för att arbeta fram åtgärdsprogram utan endast de professioner som är relevanta för den aktuella utredningen, berättar elevhälsan. Personalen i elevhälsan som är knuten till försäljnings- och serviceprogrammet kan inte svara på hur en utredning om särskilt stöd utformas eller vilka inom elevhälsan som deltar vid en sådan utredning. Personal i elevhälsan uppger vidare att det inte har gjorts någon utredning om en elevs behov av särskilt stöd på försäljnings- och serviceprogrammet.

Personal i elevhälsan uppger att utredning om särskilt stöd genomförs i vissa fall när det beslutas att en elev ska följa ett reducerat program. Utredning om särskilt stöd sker dock enligt elevhälsan inte vid varje sådan situation utan det varierar utifrån omständigheterna. Innan det beslutas om reducerat program sker överväganden utifrån elevens situation, som kan handla om elevens mående och hälsa eller om eleven klarar av att vara i skolan. Det kan även vara på elevens egna initiativ att en önskan om reducerat program kommer fram, uppger personal i elevhälsan. En programrektor uppger att det är ett ganska stort ingrepp för en elev att ta bort en kurs och att flera andra åtgärder behöver prövas innan det blir fråga om reducerat program. Programrektorerna berättar att elever informeras noga innan skolan beslutar om reducerat program och att studie- och yrkesvägledare alltid brukar vara med när elever ska informeras om vad ett reducerat program innebär.

⁵ Elev 14.

Beträffande en elev⁶ som har reducerat program uppger en programrektor i intervju den 17 november 2025 att skolan har utformat ett åtgärdsprogram för eleven, men att åtgärdsprogrammet vid tidpunkten för intervjun inte är upprättat och därför inte inskannat i skolans digitala system.

Programrektorn berättar vidare att utredning om elevens behov av särskilt stöd avslutades i februari 2025 i samband med ett möte med elevens vårdnadshavare. Skolinspektionen har begärt att huvudmannen ska inkomma med utredning om särskilt stöd samt åtgärdsprogram för eleven. Huvudmannen har inkommit med en utredning om särskilt stöd, daterad den 27 november 2025 där det framgår att eleven inte tidigare har utretts för särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet är beslutat av programrektor den 27 november 2025.

Gällande en elev⁷ som har reducerat program råder olika uppfattningar om eleven har ett aktuellt åtgärdsprogram, se under nästa rubrik.

Arbetet med åtgärdsprogram

Av intervjusvaren framgår att det finns elever som har åtgärdsprogram vid skolans ekonomiprogram, men att det inte finns några elever som har åtgärdsprogram vid försäljnings- och serviceprogrammet.

Skolinspektionen har tagit del av sex stycken åtgärdsprogram. I varje åtgärdsprogram finns det information om hur behovet av särskilt stöd ser ut och vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering, samt ett datum för när åtgärdsprogrammet ska utvärderas.

Skolinspektionen har ställt frågor om hur skolan hanterar åtgärdsprogram efter utvärdering när det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat, men fått olika och delvis motstridiga uppgifter från de intervjuade. En personal i elevhälsan uppger att om utvärdering visar att det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat, fortsätter skolan att använda det befintliga åtgärdsprogrammet utan att upprätta ett nytt eller uppdatera programmet med nya datum. En annan personal i elevhälsan uppger att skolan använder det gamla åtgärdsprogrammet men ändrar datum och sätter ett nytt utvärderingsdatum, även när innehållet i programmet är oförändrat. En programrektor uppger att det gamla åtgärdsprogrammet kan löpa vidare men är osäker på om nytt datum sätts. En annan programrektor uppger att skolan fattar beslut om ett nytt åtgärdsprogram om utvärderingen visar att stödet ska fortsätta oförändrat.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram för en elev⁸. Elevhälsan uppger att åtgärdsprogrammet är aktuellt. En programrektor uppger däremot att åtgärdsprogram inte är aktuellt. Åtgärdsprogrammet

⁶ Elev 12.

⁷ Elev 29.

⁸ Elev 29.

beslutades den 13 januari 2025 med inplanerad utvärdering den 15 april 2025. Vid tidpunkten var eleven utskriven från skolan, men eleven har sedan skrivits in igen, uppger en personal i elevhälsan.

Rättslig reglering

Den 1 juli 2025 trädde ämnesbetygsreformen (Gy25) i kraft, vilket är en reform som innebär att kursbetyg ersätts med ämnesbetyg i all gymnasial utbildning och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2025 omfattas inte av förändringen. För elever som påbörjat sin utbildning före den 1 juli 2025 gäller äldre bestämmelser fortfarande och de får kursbetyg.

Utredningar om behov av särskilt stöd

Enligt 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Arbetet med åtgärdsprogram

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 9 kap. 6 § gymnasieförordningen (2010:2039) i dess lydelse enligt SFS 2022:1617 följer att en elev i gymnasieskolan får befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § får överklagas hos Skolverkets överklagandenämnd.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen tillämpas bland annat 31 och 33 §§ förvaltningslagen. Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden som särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 928).

I 31 och 33 §§ förvaltningslagen anges att för varje skriftligt beslut ska finnas en handling som bland annat visar dagen för beslutet. En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till.

Huvudmannens ansvar

Enligt 2 kap. 34 a § skollagen ska huvudmannen se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Skolinspektionens bedömning

Anmäla utredningsbehov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolan uppfyller författningarnas krav när det gäller extra anpassningar.

Skolinspektionen bedömer dock att skolan inte uppfyller skollagens krav på anmälan till rektorn när förutsättningar för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda. Skolinspektionens utredning visar att lärare inte anmäler till rektorn när lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla gällande betygsriterier, trots att eleven har getts extra anpassningar. Utredningen visar att anmälan om utredning av särskilt stöd inte gjorts för flera elever som inte uppnår betygsriterierna i flera kurser. Det framkommer exempelvis beträffande en elev⁹, som även återkommande ges individuellt stöd av speciallärare, vilket talar för att information om att eleven kan vara i behov av särskilt stöd borde ha anmälts till rektorn. I flera fall¹⁰ råder olika uppfattning bland lärare, elevhälsa och programrektorer om elevernas behov av utredning om särskilt stöd har anmälts till rektorn eller inte. Sammantaget visar utredningen att personal på skolan inte anmäler elevers eventuella behov av särskilt stöd till rektorn i situationer där det finns en skyldighet att göra det. Konsekvensen blir att elevers behov av särskilt stöd inte utreds och därmed risk att nödvändiga stödinsatser inte sätts in.

⁹ Elev 13.

¹⁰ Exempelvis elev 3, 9, 12 och 14.

Det finns flera lärare på skolan som beskriver att de inte känner till hur en anmälan om särskilt stöd ska göras. De forum som skolan använder såsom minikonferenser, samarbetsmöten och markerings i lärplattform fungerar främst som forum för diskussion kring elever, men leder inte till att anmälan om utredning av särskilt stöd görs när elever befaras att inte nå målen. Elevhälsan uppger dessutom att skolan saknar en tydlig process för anmälan och att lärarna inte alltid vet hur det ska gå till väga för att upprätta en anmälan. Skolinspektionen bedömer att personalen saknar kunskap såväl om skollagens bestämmelser om anmälan och utredning av särskilt stöd som om skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd. De motstridiga uppgifterna om enskilda elever är anmälda för särskilt stöd eller vilka elever som har beslutade stödinsatser visar att personalen saknar kunskap om vilka elever som omfattas av särskilt stöd. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd uppmärksammas i tid behöver skolan se till att all personal känner till i vilka situationer en anmälan ska göras och när en utredning ska inledas. Skolan behöver även se till att personalen vet hur en anmälan ska göras och i övrigt känner till rutinerna för arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Utredningar om behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagens krav på att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att skolan i flera situationer avstår från att starta en utredning om särskilt stöd trots att förutsättningarna är uppfyllda. Det framgår att skolan inte alltid genomför en utredning om en elevs behov av särskilt stöd innan beslut om reducerat program fattas. För en elev¹¹ som har reducerat program har utredning genomförts efter Skolinspektionens tillsynsbesök. Elevhälsan beskriver att sådana utredningar görs i vissa fall men inte konsekvent, vilket innebär att beslut om reducerat program ibland fattas utan att skolan först har utrett om eleven är i behov av särskilt stöd och om elevens studiesvårigheter kan lösas på något annat sätt.

Skolinspektionens utredning visar att det, beträffande försäljnings- och serviceprogrammet, inte har genomförts en enda utredning om särskilt stöd och att det inte finns någon elev som har åtgärdsprogram, trots att flera elever inte uppnår betygskriterierna i kurser i flera ämnen. Elevhälsans personal uppger att de saknar kunskap om hur en utredning ska utformas och vilka professioner som ska delta. Sammantaget innebär ovanstående att elever som kan vara i behov av särskilt stöd inte utreds i enlighet med skollagens krav, och att beslut om stödinsatser i vissa fall fattas utan ett tillräckligt underlag. Det medför att ett flertal elever vid Ellen Fries gymnasium får inte eller riskerar att inte få det stöd de har rätt till samt att nödvändiga stödåtgärder inte kommer på plats i tid.

¹¹ Elev 12.

Arbetet med åtgärdsprogram

Skolinspektionen kan inledningsvis konstatera att granskade åtgärdsprogram innehåller uppgifter om elevens stödbehov och hur det ska tillgodoses, vem som är ansvarig samt när åtgärdsprogrammet ska utvärderas.

Skolinspektionens utredning visar att skolans arbete brister beträffande hantering av åtgärdsprogram efter utvärdering, när bedömningen är att det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat. Det framgår att skolan saknar fungerande rutiner för hur åtgärdsprogram ska hanteras efter utvärdering. De intervjuade lämnar olika och delvis motstridiga uppgifter om hur skolan arbetar med åtgärdsprogrammet efter att det utvärderats. Det förekommer att skolan inte fattar ett nytt beslut om åtgärdsprogram, trots att det särskilda stödet ska fortsätta oförändrat efter utvärderingen. Ett beslut om åtgärdsprogram är ett överklagbart beslut. Detta innebär att skolan behöver se till att formella beslut fattas samt att eleven och/eller vårdnadshavaren underrättas om beslutets innehåll och hur det kan överklagas. När skolan låter ett tidigare åtgärdsprogram "löpa vidare" utan nytt beslut, eller endast ändrar datum i ett befintligt dokument utan att vårdnadshavare underrättas, uppfylls inte dessa krav. Efter utvärdering behöver åtgärdsprogrammet uppdateras så att det ger en aktuell bild av det stöd eleven ges och att det anges nya och aktuella datum för uppföljning och utvärdering. Därefter ska det upprättade beslutet kommuniceras till minderårig elev och dennes vårdnadshavare, alternativt till eleven om denne är myndig.

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Situationen när det gäller studiero

Flera elever uppger i intervju att det är svårt att koncentrera sig under lektionerna och menar att störningar sker nästan varje lektion och det är få lektioner där det råder full studiero. Det är elever som vandrar runt i klassrummet och pratar med varandra samt använder mobiltelefonerna.

Lärarna beskriver att det ofta är svårt att genomföra undervisningen på grund av återkommande ordningsstörande beteende från vissa elever.

Ordningsregler, mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Skolan har både trivselregler och gemensamma förhållningssätt som tillsammans utgör skolans ordningsregler. Eleverna får information om

ordningsreglerna när de börjar år 1. De intervjuade eleverna uppger att de därefter inte går igenom reglerna vid något annat tillfälle. Elever beskriver också att de är osäkra på vilka regler som gäller. Elever beskriver också att vissa regler som tillämpas i praktiken inte finns i de ordningsregler som Skolinspektionen tagit del av, exempelvis att elever inte får släppa in elever från andra skolor i skolbyggnaden.

Lärare uppger att ordningsreglerna främst kommer från skolledningen och att eventuella ändringar diskuteras i arbetslagen vid läsårsstart. Lärare berättar vidare att skolan följer upp och utvärderar reglerna inför terminsstart. Rektorn uppger att uppföljning sker vid varje läsårsstart. Elevhälsan berättar att reglerna revideras med mindre justeringar varje läsår samt presenteras för eleverna. Elevhälsan är dock osäker på om någon systematisk uppföljning sker.

De intervjuade eleverna uppger att de inte har varit delaktiga i att utforma, utvärdera eller följa upp ordningsreglerna. En representant från elevkåren berättar att elevkåren arbetar med frågor om trivsel och aktiviteter på raster, men inte med ordningsregler eller studiero. Personal i elevhälsan uppger att arbetet med elevrådet inte har kommit i gång, vilket innebär att eleverna inte deltar i uppföljningen av ordningsreglerna på ett strukturerat sätt. En lärare säger att eleverna deltog i utformningen av ordningsreglerna när skolan startade 2020, men inte därefter.

Elever uppger att ordningsregler bryts dagligen, bland annat regler om mobilfria lektioner och förbud mot att äta eller dricka under lektionstid. Elever beskriver att vissa lärare ingriper när reglerna bryts, medan andra inte gör det. Lärare uppger att det finns ordningsregler som inte följs, särskilt regler om mobilanvändning och förtäring under lektioner. Skolans programrektorer berättar att det finns ordningsregler som fungerar mindre bra, exempelvis skolans regel om en tobaksfri miljö. En programrektor berättar att skolan har analyserat detta och kommit fram till att det är ett större samhällsproblem kring tobakskonsumtion och att skolan kan ha haft fel fokus på "vejp" i stället för "det vita snuset". Rektorn säger att skolan nu gör ett omtag kring detta och kommer gå ut med information till eleverna.

En av skolans ordningsregler är att lektionerna ska vara mobilfria. Vid observationer under utredningen har mobiltelefoner använts av elever till annat än skolarbete. Elever och lärare uppger att både mobiltelefoner och datorer används till icke-skolrelaterade aktiviteter under lektionstid.

När Skolinspektionen frågar om det finns en skriftlig rutin för omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning uppger rektorn att skolan inte har någon sådan rutin.

Utredning av upprepat ordningsstörande beteende

Vid en klassrumsobservation som Skolinspektionen genomfört i samband med skolbesöket noterades ordningsstörande beteende i ett klassrum. Elever gick runt i klassrummet, störde andra, använde olämpligt språkbruk och en elev slog en annan elev under arbetet med en skoluppgift. Lärare uppger att flera elever uppvisar ett ordningsstörande beteende, exempelvis att prata under lektionerna, vandra omkring i klassrummet, gå på bänkar och använda ett dåligt språkbruk. Lärarna nämner bland annat att ett tiotal elever¹² uppvisar ett beteende som innebär återkommande störningar i studieron. Lärare uppger att ingen formell utredning om ordningsstörande beteende har genomförts för någon av dessa elever, men att samtal har hållits med eleverna.

Personal i elevhälsan uppger att skolan saknar en konsekvent hantering av ordningsstörande beteenden och inte genomför några utredningar. Fallen bedöms individuellt, vilket enligt elevhälsan leder till att ordningsstörande beteende ibland möts av tydliga åtgärder men att liknande situationer inte leder till insatser. Elevhälsan uppger vidare att skolan inte följer en fastställd process och att dokumentation brister. Rektorn och programrektorer uppger att utredningar om ordningsstörande beteende oftast genomförs av programrektor eller elevhälsan. Programrektorn genomför möten tillsammans med elev och mentor samt kontakter vårdnadshavare för att informera om vad som skett och hur skolan ska arbeta för att beteendet inte ska upprepas.

Skolinspektionen har begärt in skolans fem senaste utredningar om ordningsstörande beteende. Huvudmannen har inkommit med sju utredningar¹³ som benämns som "utredning generell disciplinär åtgärd". En utredning är från 2023, fyra från januari 2025, en från februari 2025 samt en från november 2025. I utredningarna beskrivs vad som inträffat, vilka åtgärder som tidigare har genomförts samt om det skett samverkan med vårdnadshavare. I utredningarna ingår det inte någon genomgång av orsaker till det ordningsstörande beteendet. Det framgår inte heller några åtgärder som ska genomföras för att få eleven att ändra sitt beteende.

Skolinspektionen har vid intervjuerna ställt frågor kring enskilda elever. Vad som framkommit kring några av dessa elever redovisas nedan.

Beträffande en elev¹⁴ beskriver lärare att eleven återkommande stör studieron och att eleven tidigare varit avstängd från skolan. Flera lärare och elevhälsan uppger att det inte har genomförts någon formell utredning om ordningsstörande beteende, att möten återkommande genomförts med vårdnadshavarna och rektorn men att detta inte hjälper. Rektorn uppger att elevens ordningsstörande beteende har utretts och att skolan har

¹² Eleverna 1, 4, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 och 24.

¹³ Utredningarna gäller elev 4, 8, 16, 17, 18, 20 och 25.

¹⁴ Elev 16.

kontinuerlig kontakt med vårdnadshavare eftersom kommunikationen med eleven är svår. Programrektorn uppger att det inte funnits behov av utredning om särskilt stöd då eleven når målen i sina ämnen.

Några intervjuade lärare uppger att en elev¹⁵ ofta stör studieron och att beteendet har försämrats jämfört med föregående läsår. Lärarna uppger att skolan inte har genomfört någon utredning om ordningsstörande beteende.

Lärarna berättar att en elev¹⁶ uppvisar ett ordningsstörande beteende genom att återkommande störa på lektionerna samt att eleven har varit avstängd från skolan några dagar under föregående läsår. Det ordningsstörande beteendet beskrivs av en lärare ha blivit värre under året utan att någon utredning genomförts. Elevhälsan kan inte svara på om det skett en utredning om ordningsstörande beteende för eleven. En programrektor uppger att ordningsstörande beteende har utretts genom arbetsanteckningar och att eleven själv har önskat sig en utredning, men inte kommit till bokade tider hos elevhälsan. En programrektor bedömer att det inte funnits behov av att starta utredning om särskilt stöd då eleven når målen i sina ämnen.

Disciplinära åtgärder

Programrektorerna uppger att skolan använder en åtgärdstrappa vid upprepade regelbrott eller olämpligt beteende, där utvisning följs av muntlig och skriftlig varning, och därefter avstängning. Elever berättar att utvisningar sker dagligen och ibland flera gånger per dag. Elever berättar att en utvisning skedde samma dag som Skolinspektionen var på plats, då en elev fick lämna klassrummet de sista 15 minuterna av lektionen och inte fick komma tillbaka. Eleverna nämner även att elever visats ut under höstterminen 2025. Lärare uppger däremot att utvisningar senast förekom under vårterminen 2025, och att det då var ett stort problem i en klass.

Lärarna uppger att skolans lärare gör olika när det kommer till utvisning. Vissa säger till eleven flera gånger innan utvisning sker, medan andra följer en ordning med två varningar innan eleven behöver lämna klassrummet och placeras i ett annat rum tillsammans med antingen programrektorn eller en lärare. Lärarna berättar att utvisningar ibland dokumenteras via mejl till programrektorn och ibland via särskilda dokument som lämnas till rektorn. Rektor uppger att rutinen vid en utvisning är att läraren ska meddela programrektor och att mentor ska kontakta vårdnadshavare. Rektorn uppger vidare att utvisningar endast dokumenteras som arbetsmaterial som kan används som underlag vid andra disciplinära åtgärder.

¹⁵ Elev 19.

¹⁶ Elev 20.

Rektorn och programrektorer uppger att skolan använder avstängning som en disciplinär åtgärd vid allvarliga incidenter, till exempel slagsmål. Skolan genomför samtal med berörda elever och kan även vidta åtgärder innan det blir fråga om avstängning, såsom handlingsplaner som begränsar elevens tillträde till vissa platser eller att eleven anvisas att gå hem direkt efter skoldagen.

Rektorn och programrektorerna uppger att vårdnadshavare får möjlighet att yttra sig innan beslut om avstängning fattas, med undantag för situationer som rör slagsmål. Rektorn fattar beslut om avstängning.

Forum för samråd

Under intervjun uppger en elevrådsrepresentant att det finns en elevkår vid skolan. Elevkåren försöker hålla möten minst en gång i veckan där de diskuterar hur elever upplever skolan. Elevkåren har också nyligen börjat arrangera möten med klassrådsrepresentanterna. Rektor förklarar att elevkåren är en fristående organisation som drivs av eleverna och att skolan har en elevkår men inget elevråd.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen har skickat in skolans plan mot kränkande behandling för perioden 2024–2025 och skolans plan mot kränkande behandling för perioden 2021–2022. Rektorn uppger att skolan inte har någon plan mot kränkande behandling för läsåren 2022–2023 och 2023–2024.

Planen för 2024–2025 innehåller en beskrivning av insatser som syftar till att minska kränkande behandling. Det handlar exempelvis om att bjuda in nya elever före skolstart till skolan, att mentorer intervjuar elever om erfarenheter från tidigare skolor, trivselregler samt bestämda platser i klassrummet. I planen framgår att flera omständigheter påverkar elevernas upplevelse av trygghet. Elever beskriver svårigheter att arbeta i lugn och ro i klassrummet och upplever även matsalen som otrygg på grund av den stora mängden samlade elever. Även vissa platser för arbetsplatsförlagt lärande upplevs som otrygga, liksom områden på skolan där personaltätheten är låg. Planen innehåller vidare en redogörelse för olika insatser som genomförts under föregående läsår.

Rättslig reglering

Ordningsregler, mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas,

följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

I 5 kap. 4 a–4 c §§ skollagen finns bestämmelser om användning av och omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av bestämmelserna framgår bland annat vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som 1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller 2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd samt att rektorn eller en lärare får omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Utredning om upprepat ordningsstörande beteende

Enligt 5 kap. 9 och 10 §§ skollagen ska rektorn se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av förarbetena, prop. 2009/10:165 s. 324 och 683, framgår att rektorn ska se till att orsaken till olämpligt uppträdande utreds och att åtgärder vidtas för att få eleven att ändra sitt beteende samt att åtgärderna ska utformas utifrån vad som framkommit vid utredningen och därför ska vara anpassade till den enskilde elevens behov och förhållanden. Vidare framgår att uppgifter som framkommer vid utredningen självklart bör dokumenteras skriftligt.

Disciplinära åtgärder

Enligt 5 kap. 6 § skollagen får personal vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar, eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Enligt 5 kap. 7 § skollagen får en lärare visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och

eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Disciplinära åtgärder, däribland utvisning ur undervisningslokalen, ska enligt 5 kap. 24 § skollagen dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Under de förutsättningar som anges i 5 kap. 17 och 19 §§ skollagen får huvudmannen eller rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis. Enligt 5 kap. 21 § skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig innan ett sådant beslut fattas. Rektorn ska därefter informera huvudmannen om beslutet.

Forum för samråd

Av 4 kap. 13 § skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det vid varje skolenhet finns ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. Inom ramen för ett eller flera sådana forum ska eleverna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Plan mot kränkande behandling

Av 6 kap. 7 och 8 §§ framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt 6 kap. 8 § skollagen samt 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av elever vid skolan.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar, utifrån intervjuer med elever och lärare, att elevernas arbetsmiljö präglas av ordningsstörningar som gör att de inte kan koncentrera sig på undervisningen. Skolinspektionen bedömer vidare att det föreligger flera brister i arbetet med arbetsmiljö, ordningsregler och disciplinära åtgärder.

Ordningsregler, mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagens krav beträffande arbetet med ordningsregler. Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns bristande kännedom om ordningsreglerna och

bristande efterlevnad av ordningsreglerna. Eleverna får endast information om ordningsreglerna vid skolstart. Vidare uppger flera intervjuade elever att de är osäkra på vilka regler som gäller. Det framkommer även att vissa regler tillämpas vid skolan utan att de finns dokumenterade. Avsaknaden av tydliga, kända och konsekvent tillämpade ordningsregler är en bidragande orsak till den otillräckliga studieron vid skolan. När regler inte är dokumenterade, inte kommuniceras återkommande och inte följs upp systematiskt skapas otydlighet och osäkerhet kring vad som gäller. Detta påverkar elevernas möjlighet att förstå och förhålla sig till ordningsreglerna och leder till en lärmiljö där studieron inte upprätthålls.

Skolinspektionen konstaterar att skolan följer upp ordningsreglerna inför varje läsår. Utifrån uppgifter från elever och lärare kan Skolinspektionen dock se att flera ordningsregler, exempelvis regler om mobiltelefoner och om att äta och dricka under lektionstid, inte följs. Trots detta har skolan inte analyserat orsakerna bakom varför dessa regler inte följs vilket utgör en brist. Utredningen visar vidare att eleverna inte ges det inflytande som skollagen kräver då eleverna varken deltar i utarbetande, uppföljning eller omarbetning av ordningsreglerna.

Av Skolinspektionens utredning framgår även att mobiltelefoner och datorer används under lektioner utan att det sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Skolinspektionen konstaterar vidare att skolan saknar skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, vilket är en brist. Skolinspektionen bedömer att bristerna i denna del bidrar till bristande studiero.

Utredning om upprepat ordningsstörande beteende

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagens krav avseende utredning vid upprepat ordningsstörande eller olämpligt beteende. Skolinspektionen bedömer att skolan inte alltid genomför utredningar i de situationer där så ska ske enligt skollagen samt att de utredningar som genomförs inte lever upp till skollagens krav.

Skolinspektionens utredning visar att flera elever återkommande stör studieron, vilket leder till att elever inte kan koncentrera sig på undervisningen och att lärare inte kan bedriva undervisningen fullt ut. Lärare uppger att ingen formell utredning om ordningsstörande beteende har genomförts för de elever som stör ordningen. Detta framgår vidare av uppgifter från elevhälsan om att skolan inte genomför utredningar om upprepat ordningsstörande beteende och att dokumentationen brister. I frågan råder skilda uppfattningar, då rektorn och programrektorer menar att sådana utredningar genomförs. Ett exempel på detta är en elev¹⁷ där

¹⁷ Elev 16.

flera i personalen uppger att utredning inte gjorts, samtidigt som rektorn uppger att utredning har gjorts. Huvudmannen har inkommit med några utredningar om upprepat ordningsstörande beteende. Skolinspektionen konstaterar att dessa utredningar inte undersöker orsaker till elevens ordningsstörande eller olämpliga beteende och inte heller innefattar vilka åtgärder som ska sättas in för att ändra elevens beteende utifrån vad som framkommit om elevens behov och förhållanden. Skolinspektionen bedömer utifrån dessa omständigheter att de utredningar som har gjorts vid skolan inte uppfyller skollagens krav.

Vidare framgår att flera elever som under längre tid uppvisat upprepat ordningsstörande beteende inte har utretts, trots att beteendet i vissa fall lett till avstängning. I flera fall har endast samtal hållits med elev och vårdnadshavare, utan att detta dokumenterats. Det framkommer även i intervju med elevhälsan att det saknas en konsekvent arbetsgång för när och hur utredningar ska initieras och dokumenteras. Mot bakgrund av detta, och särskilt med beaktande av det stora antal elever som enligt lärarna uppvisar återkommande ordningsstörande beteende, bedömer Skolinspektionen att förutsättningarna för att genomföra sådana utredningar varit uppfyllda i fler fall än de utredningar som redovisats. Att elever inte utreds för ordningsstörande beteende är i Skolinspektionens mening en bidragande orsak till den otillräckliga studieron. Skolinspektionen vill i sammanhanget även erinra om att en utredning om särskilt stöd inte förutsätter att eleven inte når målen för utbildningen utan även kan aktualiseras om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation.

Disciplinära åtgärder

Utredning i ärendet visar att skolan använder sig av utvisning som disciplinär åtgärd och att utvisningar dokumenteras. Annat har inte framkommit än att skolan följer skollagens bestämmelser i denna del. Mot bakgrund av uppgifter om att hanteringen av utvisningar varierar mellan lärare vill Skolinspektionen dock framhålla betydelsen av tydliga och enhetliga rutiner. Det är viktigt att skolan säkerställer att utvisningar genomförs och dokumenteras på ett likvärdigt sätt av alla lärare.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte hanterat avstängning av elever i enlighet med författningarnas krav. Eleven och vårdnadshavare ska ges möjlighet att yttra sig innan beslut fattas, vilket Skolinspektionen konstaterar inte skett i situationer där det varit nödvändigt.

Samråd med eleverna

Utredningen visar att skolan har en aktiv elevkår, men att det saknas ett organiserat forum där elever regelbundet möts för att diskutera frågor av betydelse för verksamheten och för eleverna. Detta utgör en brist.

Elevkårens arbete ersätter inte behovet av ett strukturerat samråd mellan skolan och eleverna. Rektorn behöver se till att det finns ett fungerande forum där eleverna ges möjlighet att föra fram synpunkter och bidra i frågor som rör skolans utveckling, till exempel arbete med skolmiljö.

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att huvudmannen har saknat en plan mot kränkande behandling för läsåren 2022/23 och 2023/24, vilket innebär att arbetet inte har genomförts årligen på det sätt som föreskrivs.

Skolinspektionen bedömer att den plan som har upprättats för läsåret 2024/25 innehåller de centrala delar som krävs för ett systematiskt och förebyggande arbete. Planen beskriver relevanta insatser, identifierar riskmiljöer och redovisar hur åtgärder har följts upp. Det framgår även att elever har medverkat i arbetet.

Mot bakgrund av att den aktuella planen uppfyller de krav som ställs bedömer Skolinspektionen att bristen avseende avsaknad av planer under två föregående läsåren inte föranleder någon åtgärd och att ärendet avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elevhälsan beskriver att rutinerna för att hantera hög frånvaro skiljer sig mellan ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet. På ekonomiprogrammet arbetar från och med läsåret 2025/26 en närvarocoach med att tidigt uppmärksamma elever med hög frånvaro och göra en första kartläggning av frånvaro tillsammans med mentorerna. På försäljnings- och serviceprogrammet görs motsvarande första steg gemensamt av personalen, där mentorerna har huvudansvaret. I båda programmen vidtas därefter insatser utifrån kartläggningen, och om dessa inte får avsedd effekt går ärendet vidare till kurator för en fördjupad kartläggning.

En programrektor beskriver att mentorerna ansvarar för att bevaka elevers frånvaro och uppmärksamma om den blir problematisk. Lärarna kan ta fram frånvarostatistik i skolans digitala system, men programrektorn uppger att inte alla mentorer gör detta. En gång i veckan skickas automatiska mejl till vårdnadshavare och elever över 18 år när frånvaron når tio procent under perioden. Vid en personalkonferens som hålls var tredje eller fjärde vecka, går personalen igenom elevernas frånvaro och diskuterar eventuella mönster i frånvaron.

Elevhälsan uppger att skolan saknar en fastställd gräns för vad som betraktas som problematisk frånvaro, och i stället bevakar elevernas

ströfrånvaro och reagerar när den ökar markant. Om frånvaron saknar förklararing bedöms den som mer problematisk. En anmälan om problematisk frånvaro görs när tidigare insatser inte räcker, exempelvis möten och samtal med eleven. Rektorn och programrektorerna uppger att skolan utgår från tio procent som gräns för vad som räknas som problematisk frånvaro.

En personal i elevhälsan uppger att skolan prioriterar frånvaroutredningar för elever i år 1 och 2, eftersom arbetet kring elever med hög frånvaro blir svårare när eleverna går år 3, har fyllt arton år och vårdnadshavare inte längre är lika delaktiga. En annan personal i elevhälsan uppger att skolan skulle behöva ytterligare en kurator på grund av det stora antalet elever med hög frånvaro.

Rektorn uppger att huvudmannen tar del av skolans frånvarostatistik och månadsvis återkopplar kring frånvaron, både per program och för skolan som helhet.

Skolinspektionen har tagit del av frånvarostatistik för elever i år 2 och 3 på ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet. Totalt har 29 elever haft mer än 20 procent frånvaro under perioden från början av höstterminen 2025 till och med den 15 november 2025. För dessa 29 elever kan frånvaron beskrivas på följande sätt:

- 16 elever 20–30 procent frånvaro
- 6 elever 30 – 40 procent frånvaro
- 3 elever med 40 – 50 procent frånvaro
- 4 elever mer än 50 procent frånvaro

Skolinspektionen har begärt in frånvaroutredningar för tre elever¹⁸ med hög frånvaro samt de tre senaste utredningarna inom de aktuella programmen och årskurserna. I den inskickade dokumentationen uppger skolan att frånvaroutredning genomförts för följande elever:

- Elev 5 har en utredning som avser frånvaro under perioden 2025-09-15 – 2025-09-30
- Elev 22 har en utredning som avser frånvaro under perioden 2025-09-15 – 2025-10-15
- Elev 29 har en utredning som avser frånvaro under perioden 2024-09-06 – 2024-11-07

Huvudmannen har inte bifogat någon skriftlig utredning utan uppger att genomförda utredningar kommer att redovisas muntligt vid intervju.

¹⁸ Eleverna 5, 9 och 14.

Elevhälsan uppger att några elever¹⁹ har haft samtal om frånvaro, men att dessa inte nödvändigtvis räknas som formella utredningar. Rektorn och programrektorerna uppger att skolan inte har skriftliga frånvaroutredningar att lämna till Skolinspektionen. De beskriver att det endast finns arbetsmaterial och att anteckningar om frånvaro ibland förs i protokoll från samarbetskonferenser, men att dessa inte läggs in i en elevs akt.

Rättslig reglering

Av 15 kap. 16 § skollagen framgår att en elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaro skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

I förarbeten (prop. 2017/18:183 s. 73 ff.) anges att det är viktigt att arbeta förebyggande och att det är viktigt att utreda bakomliggande orsaker till elevers frånvaro och bristande måluppfyllelse, så att lämpliga åtgärder i god tid kan vidtas så att eleverna ska uppnå utbildningsmålen. (...) En utredning ska dock inte behöva göras i de fall en utredning är obehövlig, som t.ex. vid redan beviljad ledighet eller om rektorn redan har kännedom om återkommande behov av vårdbesök. (...) Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. I vissa fall kan det räcka med en enklare utredning, t.ex. att vid en längre anmäld sjukfrånvaro begära in sjukintyg från eleven eller elevens vårdnadshavare. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, t.ex. bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Fokus bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens bedömning är att skolan inte följer gällande bestämmelser om arbetet kring elevers skolfrånvaro. Det handlar om att skolan inte inleder frånvaroutredningar när förutsättningarna för en sådan

¹⁹ Eleverna 6, 9, 14 och 24.

utredning är uppfyllda samt att skolan inte dokumenterar utredningar och åtgärder.

Skolinspektionens utredning visar att skolan inte genomför frånvaroutredningar i alla fall när förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda. Trots att ett stort antal elever har upprepad eller längre frånvaro uppger skolan att endast tre utredningar genomförts, två under höstterminen 2025 och en under höstterminen 2024. Problematisk skolfrånvaro utreds inte för elever som går år 3 på skolan, utan skolans fokus ligger på elever som går år 1 och 2 trots att skollagen inte medger några sådana undantag. Skolinspektionen bedömer att skolan inte arbetar systematiskt och skyndsamt med att utreda orsakerna till frånvaro. Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av den höga andelen elever med omfattande frånvaro, att det föreläggat skyldighet att initiera betydligt fler frånvaroutredningar än vad som framkommit har genomförts i ärendet. När frånvaro inte utreds riskerar elever att stå utan nödvändiga insatser, att frånvaron fördjupas och i förlängningen att elever inte ges den utbildning som de har rätt till.

Enligt Skolinspektionen behöver skolan dokumentera en utredning om frånvaro, även om det inte föreligger några formkrav. Av uppgifter från rektorn och programrektorer framgår att skolan inte dokumenterar utredning om frånvaro. Avsaknaden av dokumentation gör att skolan saknar underlag för att bedöma om insatser som vidtas i syfte att minska en elevs frånvaro har avsedd effekt eller om ytterligare åtgärder behövs. När skolan inte genomför och dokumenterar frånvaroutredningar ges heller inte elever och vårdnadshavare möjlighet att vara delaktiga i processen eller påverka vilka åtgärder som ska sättas in.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt (26 kap. 27 § skollagen).

Eftersom Uppsala kommuns verksamhet vid Ellen Fries gymnasium inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Uppsala kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att de påtalade bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det föreligger brister inom flera områden som är centrala för elevernas

möjligheter att nå målen för utbildningen. Det handlar om allvarliga brister som medför att ett flertal elever vid Ellen Fries gymnasium inte får eller riskerar att inte få det särskilda stöd de har rätt till, vilket är avgörande för elevernas måluppfyllelse. Även vad gäller arbetet för att skapa trygghet och studiero finns brister som försvårar lärande och kunskapsutveckling. Bristerna i arbetet med frånvaroutredningar innebär att elever med upprepad eller längre frånvaro inte får sina behov utredda eller åtgärdade i tid. Detta medför en påtaglig risk för att frånvaron fördjupas och att elevernas möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen försämras ytterligare. Skolinspektionen bedömer också att bristerna har pågått under en längre tid. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet, Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 4 500 000 kronor.

X Andreas Näslund

Föredragande
Signerat av: Andreas Näslund

X Agneta Broberg

Regionchef
Signerat av: Agneta Broberg

I ärendets slutliga handläggning har även regionjurist Linnéa Lundberg medverkat.